

Dino Cmrečnjak, Josip Taradi

PRELIMINARNO ISTRAŽIVANJE MENADŽMENTA INTEGRALNE SIGURNOSTI

PRELIMINARY RESEARCH OF INTEGRAL SAFETY MANAGEMENT

Sažetak

Na identificiranom problemu nedostatka sustavnih istraživanja stanja i problematike menadžmenta integralne sigurnosti u Hrvatskoj utvrđena je potreba za provedbom takvih istraživanja. Pri tome je najprije potrebno provesti preliminarno istraživanje s ciljem dobivanja početnih rezultata, kao i provjere prikladnosti metode istraživanja. Kao dostupni, prigodni, ali i reprezentativni uzorak, za početno istraživanje određeni su studenti 3. godine preddiplomskog stručnog studija sigurnosti na Visokoj školi za sigurnost, s pravom javnosti, u Zagrebu. Ispitanici posjeduju temeljna teorijska znanja o menadžmentu integralne sigurnosti, a većina ih je i zaposlena u raznim organizacijama, pa su time mogli dati svoja mišljenja o problematici menadžmenta integralne sigurnosti u praksi. Za istraživanje je korištena metoda ankete pomoću pismenog upitnika. Istraživanje je obuhvatilo: osobne podatke, osnovne podatke o poduzeću (organizaciji), teorijsku (opću) i praktičnu (poslovnu) problematiku menadžmenta integralne sigurnosti, uz ocjenu postojećeg stanja te prijedloga za poboljšanje. Rezultati preliminarnog istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti prikazani su tablično i grafički, uz statističku analizu, komentare i zaključak.

Ključne riječi

Integracija, menadžment, proces, sigurnost, sustav

Abstract

A need to conduct the above research has been established on the identified problem with a lack of systematic research of the condition and issues of integral safety management in Croatia. A preliminary research should be conducted first to obtain the initial results and to verify the adequacy of the research method. 3rd year students attending a vocational undergraduate program at the College for Safety, with public accredited, in Zagreb, were identified as an available, suitable and representative sample for the initial research. The subjects have a basic knowledge of integral safety management and most of them are employed in various organizations, so they could provide their opinion on the issues of integral safety management in practice. The written questionnaire survey method was used for the research. The research included: personal details, basic details for the enterprise (organization), theoretical (general) and practical (operating) issues of integral safety management, including an assessment of the present condition and proposal for improvement. The results of the preliminary research of integral safety management are presented in tables and charts, with a statistical analysis, comments and conclusion.

Key words

Integration, management, process, safety, security, system

UVOD

Identifikacija i opis problema istraživanja

Koncept menadžmenta integralne sigurnosti sve više postaje aktualan i u Hrvatskoj. On počiva na načelima integracije, odnosno objedinjavanja, najprije svih funkcija i područja suvremene sigurnosti, a potom integracije takve cjelokupne i jedinstvene sigurnosti u sve poslovne procese i funkcije poslovnih sustava, kao i sustava na javnoj i državnoj razini, s osnovnim ciljem povećanja uspješnosti sigurnosti te menadžmenta, u svim aspektima. Upravo bi stručnjaci sigurnosti trebali biti nositelji inicijativa za uspostavu i razvoj menadžmenta integralne sigurnosti.

Iako teorija sigurnosti i menadžmenta postavlja dobre temelje za uspostavu menadžmenta integralne sigurnosti, u praksi se, ponajprije, zbog brojne zakonske regulative sigurnosti, javlja i problematika više međusobno neusklađenih područja sigurnosti ljudi, imovine i okoliša. Takvo stanje može biti uzrokom birokratizacije i neučinkovitosti sigurnosti. Uz to, zbog nepostojanja sustavnih istraživanja problematike menadžmenta integralne sigurnosti u Hrvatskoj i to među stručnjacima sigurnosti kao njegovim nositeljima, nema niti javno dostupnih spoznaja o aktualnoj problematici menadžmenta integralne sigurnosti kao osnovnom preduvjetu njegovog razvoja. Stoga se, opravdano, može utvrditi sljedeći **problem istraživanja**:

- Nedostatak aktualnih spoznaja o problematici postojećeg stanja te potrebama i mogućnostima unapređenja menadžmenta integralne sigurnosti.

Cilj istraživanja

Cilj preliminarnog istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti je utvrđivanje aktualnih spoznaja o problematici postojećeg stanja te potrebama i mogućnostima unapređenja menadžmenta integralne sigurnosti, temeljem istraženih mišljenja i ocjena stručnjaka sigurnosti o teorijskoj (općoj) i praktičnoj (poslovnoj) problematici menadžmenta integralne sigurnosti.

Hipoteza istraživanja

Kako je ovo prvo i preliminarno istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti, neće se postavljati unaprijed definirane hipoteze istraživanja.

TEORIJSKE I PRAKTIČNE OSNOVE ISTRAŽIVANJA MENADŽMENTA INTEGRALNE SIGURNOSTI

Teorijske osnove menadžmenta integralne sigurnosti

Teorijske (znanstvene) osnove menadžmenta integralne sigurnosti temelje se osnovnim teorijskim načelima menadžmenta i sigurnosti kao zasebnim područjima, a potom na njihovoj međusobnoj sinergiji i integraciji. Tako se osnovne funkcije menadžmenta: planiranje, organiziranje, upravljanje ljudskim resursima, vođenje i kontrola [17, 24], koje se integrirano trebaju ostvarivati u svakom poslovnom sustavu, povezujući njegove pojedinačne funkcije i procese, jednako tako trebaju integrirati i sigurnost. Uz funkcije, toj integraciji doprinose i osnovne uloge menadžmenta: informacijska i interpersonalna uloga i uloga odlučivanja, te koordinacija kao sama bit menadžmenta [1].

Kao dokaz potrebe da je sigurnost neizostavna sastavnica poslovanja, još je Henry Fayol (Administration Industrielle et Generale, 1916.) podijelio poslovne djelatnosti u šest osnovnih grupa: tehničke, komercijalne, financijske, **sigurnosne**, računovodstvene i menadžerske [5].

Javorović [6] sigurnost definira kao "stanje u kojemu je moguće normalno odvijanje svih prirodnih i društvenih, odnosno vitalnih i razvijenih (uobičajenih, dostignutih) funkcija te održanje i razvoj stvorenih, stečenih vrijednosti i kvaliteta", uz utvrđivanje "tri osnovne funkcije sigurnosti: zaštita, obrana i spašavanje" [7]. Time se može utvrditi potreba i mogućnost integracije funkcija menadžmenta i funkcija sigurnosti kao teorijskog okvira menadžmenta integralne sigurnosti.

Definirajući sigurnost na radu kao temeljnu sastavnicu sigurnosti u poslovnom sustavu, Kacian [9] ističe da je "sigurnost na radu stanje koje omogućuje normalni tijek poslovnih procesa i funkcioniranje poslovnih sustava, a time i boljih gospodarskih rezultata". Na temelju toga sigurnost se treba prihvaćati kao neizostavna sastavnica integralnog poslovnog sustava, koja uz humani i društveni, ima i neosporni ekonomski aspekt poslovanja.

Markič [10] tvrdi da tradicionalno razmišljanje o sigurnosti na radu kao struci ili znanosti postupno treba ustupiti prostor novim pristupima od kojih se očekuje da će stvoriti novi tip stručnih poslova koji će se temeljiti na menadžmentu sigurnosti na radu, zdravstvene zaštite i zaštite radne okoline kao općem gledištu upravljanja poduzećem, odnosno organizacijom, te povezuje sigurnost na radu i kvalitetu, ističući da su "sigurnost i zdravlje na radu temeljni elementi i jedan od pokazatelja kvalitete života i rada" [11]. Time sigurnost postaje ključna sastavnica suvremenih koncepata menadžmenta, temeljenih na načelima integracije, počevši od menadžmenta kvalitete do modela društveno odgovornog poslovanja i socijalnog poduzetništva [2, 3].

Uz "humani (ljudski) pristup menadžmentu sigurnosti" [12], Petersen u svojem "sustavskom pristupu menadžmentu sigurnosti" [13] integrira znanstvene metode i tehnike menadžmenta u "tehnike menadžmenta sigurnosti", te na temelju koncepta "menadžmenta sigurnosti prema ciljevima" [14], za potrebe "analize efektivnosti sustava sigurnosti" [15], u skladu sa zakonitostima ekonomije i načelima menadžmenta utvrđuje i "mjerila za praćenje performansi sigurnosti" [16].

Praktične osnove menadžmenta integralne sigurnosti

Obim i brojnost propisa sigurnosti, a posebno njihova kategorizacija, stvara u primjeni tih propisa u poslovnoj praksi "osnovna područja sigurnosti koja uređuju osnovni propisi sigurnosti" [20], a to su: zaštita na radu, zaštita od požara, zaštita okoliša, privatna tjelesna i tehnička zaštita, zaštita informacija i informacijskih sustava, civilna zaštita i obrana. To je i glavni uzrok "dezintegracije" ili razjedinjenosti područja sigurnosti u praksi, koja se negativno odražava i na organizaciju sigurnosti u poslovnim sustavima. Upravo potreba integracije sigurnosti, s ciljem postizanja što višeg stupnja sigurnosti ljudi, imovine i okoliša, može počivati na optimiziranoj integraciji zakonskih zahtjeva sigurnosti i primjeni "modela integracije sigurnosti na temelju integracije zakonskih zahtjeva sigurnosti" [20].

Pojedinačna implementacija u organizacije i primjena sustava upravljanja po međunarodnim normama, od kojih su u praksi najzastupljeniji sustavi upravljanja: kvalitetom (ISO 9001), okolišem (ISO 14001), sigurnosti na radu (OHSAS 18001), sigurnosti hrane (ISO 22000), sigurnosti informacijskih sustava (ISO/IEC 27001), društvenom odgovornošću (SA 8000), nesumnjivo doprinosi unapređenju sigurnosti i cjelokupnog poslovanja, ali donosi i nove organizacijske i procesne podjele, pa time i

potrebu integracije sustava upravljanja po međunarodnim normama. Taj je problem prepoznala i Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) pa se kao praktična rješenja donose i "integrirane norme", kao npr. HRN EN ISO 19011:2003 koja donosi upute za integriranu neovisnu ocjenu (audit) sustava upravljanja kvalitetom i /ili okolišem. U takvom integralnom pristupu još je značajnija smjernica BS PAS 99 – Integrated Management, donesena od Britanskog normizacijskog instituta (British Standards Institute, BSI), koja teži potpunoj integraciji sustava upravljanja po međunarodnim normama, a u kojima središnje mjesto imaju upravo sustavi upravljanja sigurnošću.

Istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti

Iako je nedostatak sustavnih i aktualnih istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti, poglavito u Hrvatskoj, utvrđeni problem, jer time nedostaju i aktualne spoznaje o toj problematici, analizom novijih istraživanja u području sigurnosti općenito ili nekih specifičnih područja i tema sigurnosti, mogu se izdvojiti interesantna zapažanja koja indirektno mogu ukazivati i na problematiku menadžmenta integralne sigurnosti.

Među takvim provedenim istraživanjima i javno objavljenim i dostupnim rezultatima istraživanja istaknuto mjesto zauzimaju istraživanja iz područja privatne zaštite s elementima integracije tjelesne i tehničke zaštite osoba i imovine [4, 8]. U tom kontekstu značajno je istaknuti rezultat istraživanja, koje je proveo Delišimunović [4], po kojem svi ispitanici (100 %) potvrđuju svojim mišljenjem da "kvalitetan ustroj zaštite utječe na smanjenje ugrožavanja".

U preliminarnom istraživanju menadžmenta sigurnosti na radu koje je proveo Taradi [21], za kontekst menadžmenta integralne sigurnosti značajni su sljedeći rezultati, istaknuti u zaključku tog istraživanja:

- "Menadžeri malih poslovnih sustava u malom broju prate seminare s tematikom menadžmenta.
- Pojam "menadžment" uglavnom se prepoznaje po svojim funkcijama planiranja i organiziranja.
- Srednja je prosječna ocjena menadžmenta u vlastitoj tvrtki i postoji svjesnost o mogućnostima i potrebama unapređenja menadžmenta.
- Ukupni karakter sustava sigurnosti na radu u Hrvatskoj poslodavci i njihovi ovlaštenici smatraju birokratskim, a ne poduzetničkim. To je jasan signal za potrebu unošenja poduzetničkih elemenata u sustav sigurnosti na radu."

Od ostalih istraživanja, vezanih indirektno na problematiku menadžmenta integralne sigurnosti, mogu se istaknuti tematska istraživanja po određenim djelatnostima, kao npr. djelatnost vodoprivrede [22, 23] koja sa svojim specifičnostima vezanim uz problematiku pitke vode teži učinkovitim modelima integracije sigurnosti ljudi, imovine i okoliša, uz naglasak na zaštitu zdravlja ljudi.

Uz istraživanja iz područja sigurnosti, elemente integracije funkcija menadžmenta i novih koncepata menadžmenta, koji pozitivno utječu na organizacijsku integraciju i učinkovitost, donose i empirijska istraživanja menadžmenta [18].

METODIKA ISTRAŽIVANJA

Vrsta istraživanja

Budući da je ovo prvo istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti u Hrvatskoj istraživanje je osmišljeno kao preliminarno (pilot) istraživanje u interdisciplinarnom području znanosti.

Određivanje uzorka istraživanja

Preliminarno istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti provest će se na dostupnom prigodnom uzorku ispitanika koji čine studenti treće godine stručnog preddiplomskog stručnog studija sigurnosti na Visokoj školi za sigurnost, s pravom javnosti, u Zagrebu. Ukupan uzorak istraživanja time iznosi 140 mogućih ispitanika. Ispitanici posjeduju temeljna teorijska znanja o menadžmentu integralne sigurnosti, a većina ih je i zaposlena u raznim organizacijama, pa time mogu dati svoja mišljenja o problematici menadžmenta integralne sigurnosti u praksi. Određeni uzorak svojim očekivanim značajkama može jamčiti reprezentativnost stručnjaka sigurnosti.

Metoda istraživanja

Za preliminarno istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti korištena je metoda grupne i neposredno vođene pismene ankete među ispitanicima.

Opis instrumenta ankete

Anketni upitnik: "Istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti" (Prilog I.) koji je korišten kao instrument anketnog istraživanja sadrži ukupno 35 pitanja, razvrstanih u četiri grupe pitanja (tvrdnji), a to su:

I. Osobni podaci ispitanika:

1) spol, 2) dobna skupina, 3) školska-stručna sprema, 4) zaposlenje, 5) zaposlenje na poslovima (samo za zaposlene), 6) ukupni radni staž (samo za zaposlene).

Ovaj dio anketnog upitnika ispunjavaju svi ispitanici (zaposleni i nezaposleni), osim pitanja 5) i 6) koje ispunjavaju samo zaposleni.

II. Osnovni podaci o poduzeću (organizaciji) zaposlenja ispitanika:

7) vrsta poduzeća (organizacije) prema broju radnika, 8) vrsta poduzeća (organizacije) prema vlasništvu, 9) sjedište poduzeća (organizacije) u županiji, 10) glavna djelatnost poduzeća (organizacije) prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (N. N. br. 58/07)

Odgovore na ovu grupu pitanja daju samo zaposleni ispitanici.

III. Teorijska (opća) problematika menadžmenta integralne sigurnosti:

11) - 16) ocjena postojećeg stanja, 17) - 20) ocjena prijedloga za poboljšanje.

U ovom području istraživanja sudjeluju svi ispitanici (zaposleni i nezaposleni).

IV. Praktična (poslovna) problematika menadžmenta integralne sigurnosti:

21) broj zaposlenih stručnjaka sigurnosti, 22) broj organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni zaposleni stručnjaci sigurnosti, 23) razina menadžmenta na kojoj je vodeći stručnjak sigurnosti, 24) certificirani sustavi upravljanja po međunarodnim normama.

25) - 30) ocjena postojećeg stanja, 31) - 35) ocjena prijedloga za poboljšanje.

U ovom području istraživanja sudjeluju samo zaposleni ispitanici.

Sva su pitanja zatvorenog tipa s ponuđenim odgovorima za izbor, osim 24. pitanja gdje se uz izbor može dopisati "ostalo". Ocjene postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje su pitanja intenziteta Likertovog tipa s pet ponuđenih ocjena, pri čemu su 1 i 2 intenzitet neslaganja, 3 neutralno, a 4 i 5 intenzitet slaganja s pozitivno postavljenom tvrdnjom.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Podaci o provedbi istraživanja

Preliminarno istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti, u skladu s planom istraživanja, provedeno je 29. ožujka 2008. godine u Zagrebu, na Visokoj školi za sigurnost, s pravom javnosti. Korištena je planirana metoda grupne i neposredno vođene ankete pomoću pripremljenog pismenog anketnog upitnika.

Podaci o veličini uzorka na kojem je provedeno istraživanje

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku studenata treće godine stručnog studija sigurnosti. Ukupan uzorak istraživanja iznosio je time 140 mogućih ispitanika, a istraživanju je pristupilo 99 ispitanika, što čini 70,71 %.

U početnom postupku unosa i obrade podataka pregledani su svi vraćeni ispunjeni anketni upitnici (njih 99) i zbog nepravilnosti u ispunjavanju nevažećim je listićima proglašeno njih 14 što iznosi 14,14 %. Kao važeći ispunjeni anketni listići za obradu uzima se njih 85, što od ukupnog uzorka istraživanja (140) iznosi 60,71 %.

Osobni podaci ispitanika (I.)

Spol (1.)

Među ispitanicima muški čine više od tri četvrtine ispitanika (76,47 %), dok su žene u velikoj manjini s 23,53 %.

Dobna skupina (2.)

Više od polovice ispitanika (58,82 %) spada u najmlađu dobnu skupinu (do 30 godina), dok su u dvjema najstarijim dobnim skupinama (51 do 60 godina i preko 60 godina) zajedno tek 2 ispitanika odnosno 2,36 %. Dobne skupine ispitanika prikazuje tablica 1.

Tablica 1. Dobna skupina

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	do 30 godina	50	58,82
2.	31 do 40 godina	18	21,18
3.	41 do 50 godina	15	17,65
4.	51 do 60 godina	1	1,18
5.	preko 60 godina	1	1,18
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		85	100,00

Školska-stručna sprema (3.)

Među ispitanicima (studentima) njih 74,12 % ima srednju školsku-stručnu sprema, a kako kao izvanredni studenti studiraju i oni koji već imaju stečenu višu ili visoku stručnu sprema oni čine 25,88 %.

Zaposlenje (4.)

Zaposleno je gotovo tri četvrtine ispitanika (74,12 %), dok ih je nezaposleno 25,88 %. Takva struktura prigodnog uzorka ispitanika stvara pretpostavke reprezentativnosti za istraživanje kako teorijske (opće) problematike menadžmenta integralne sigurnosti, u kojem mogu sudjelovati svi ispitanici (i zaposleni i nezaposleni), tako posebno i praktične (poslovne) problematike, u kojem mogu sudjelovati samo zaposleni.

Zaposlenje na poslovima (5.)

Odgovor u vezi zaposlenja na poslovima davali su samo zaposleni, njih 63. Na nekim od poslova zaštite zaposleno je ukupno 60,32 % ispitanika, a pri tome pojedinačno najviše na poslovima zaštite od požara (24,72 %) i zaštite na radu (19,10 %). Kako u praksi postoji mogućnost obavljanja poslova iz više područja zaštite, na ovo pitanje ostavljena je mogućnost višestrukog odgovora. Analiza pokazuje da je u praksi najčešća kombinacija integriranog obavljanja poslova zaštite na radu i zaštite od požara (28,95 %) , a potom još uz ta dva područja, obavljanje i poslova zaštite okoliša i to ukupno kod 10,53 % ispitanika. Od ukupno zaposlenih na ostalim poslovima bez zaštite radi 39,68 % ispitanika. Zaposlenje na poslovima prikazuje detaljno tablica 2.

Tablica 2. Zaposlenje na poslovima

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	zaštita na radu	17	19,10
2.	zaštita od požara	22	24,72
	zaštita na radu + zaštita od požara	11	28,95
3.	zaštita okoliša	8	8,99
	zaštita na radu + zaštita od požara + zaštita okoliša	4	10,53
4.	tjelesna zaštita	5	5,62
5.	tehnička zaštita	7	7,87
6.	civilna zaštita	0	0,00
7.	Obrana	1	1,12
8.	ostali poslovi zaštite	4	4,49
	Ukupno na poslovima zaštite	38	60,32
9.	ostali poslovi – bez zaštite	25	39,68
-	bez odgovora (nezaposleni)	22	25,88

Ukupni radni staž (6.)

Odgovor na pitanje o ukupnom radnom stažu dali su svi zaposleni ispitanici (63). Najviše je ispitanika (31,75 %) u grupi od 11 do 20 godina ukupnog radnog staža, a potom su grupe s manje od 10 godina, što odgovara i dobnim skupinama ispitanika. Ukupni radni staž ispitanika prikazan je u tablici 3.

Tablica 3. Ukupni radni staž

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	do 2 godine	12	19,05
2.	od 3 do 5 godina	13	20,63
3.	od 6 do 10 godina	8	12,70
4.	od 11 do 20 godina	20	31,75
5.	od 21 do 30 godina	9	14,29
6.	više od 30 godina	1	1,59
-	bez odgovora (od zaposlenih)	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Osnovni podaci o poduzeću (organizaciji) zaposlenja ispitanika (II.)

Vrsta poduzeća (organizacije) prema broju radnika (7.)

Od zaposlenih ispitanika najviše ih je zaposleno (tablica 4.) u (prema broju radnika) velikim poduzećima ili drugim organizacijama koje imaju više od 250 radnika (47,62 %), potom u malim (34,92 %), a najmanje u srednje velikim (15,87 %).

Tablica 4. Vrsta poduzeća (organizacije) prema broju radnika

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	malo (do 50 radnika)	22	34,92
2.	srednje veliko (od 51 do 250 radnika)	10	15,87
3.	veliko (više od 250 radnika)	30	47,62
-	bez odgovora	1	1,59
Ukupno		63	100,00

Vrsta poduzeća (organizacije) prema vlasništvu (8.)

S obzirom na vrstu poduzeća prema vlasništvu (tablica 5.) najviše je ispitanika, gotovo polovica (49,21 %), zaposleno u onima koja su u javnom, odnosno državnom vlasništvu, a to su uglavnom velika poduzeća po broju radnika. Potom, u značajnom postotku (34,92 %) slijede poduzeća u privatnom, domaćem vlasništvu.

Tablica 5. Vrsta poduzeća (organizacije) prema vlasništvu

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	privatno, domaće vlasništvo	22	34,92
2.	privatno, strano vlasništvo	3	4,76
3.	privatno, domaće i strano vlasništvo	4	6,35
4.	javno, državno poduzeće (ustanova)	31	49,21
5.	mješovito, javno i privatno	2	3,17
6.	Ostalo	1	1,59
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Sjedište poduzeća (organizacije) u županiji (9.)

Velika većina ispitanika (69,84 %) zaposlena je u poduzeću, odnosno organizaciji koja ima sjedište u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. U malom broju zastupljeno je još 9 županija, od čega najviše u Karlovačkoj županiji (7,94 %). Kako je ukupno zastupljeno više od polovice županija u Hrvatskoj (11 od 21), to pokazuje reprezentativnost uzorka ispitanika i po teritorijalnom načelu.

Glavna djelatnost poduzeća prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (10.)

Aktualna Nacionalna klasifikacija djelatnosti (N. N. br. 58/07) klasificira djelatnosti na 22 područja koja se potom dijele na odjeljke, skupine i razrede. Područja se označavaju slovnim oznakama od A do U. Među zaposlenim ispitanicima najviše ih je zaposleno u području stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti - M (17,46 %). Potom, kao značajnije zastupljene, slijede ostale uslužne djelatnosti - S (15,87 %), javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje - O (12,70 %), opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija - D (11,11 %), građevinarstvo - F (7,94 %) te djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi - Q (7,94 %). Od 22 područja djelatnosti zastupljeno je 14, što čini 63,64 %.

Teorijska (opća) problematika menadžmenta integralne sigurnosti (III.)

Svi su ispitanici (zaposleni i nezaposleni) dali svoje ocjene postojećeg stanja i ocjene prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti na makro razini (državna, javna, opća razina).

Ocjena postojećeg stanja

Tablica 6. Ocjena doprinosa postojeće zakonske regulative sigurnosti u Hrvatskoj integraciji sigurnosti

Tvrdnja (11.)			
Postojeća zakonska regulativa sigurnosti u Hrvatskoj doprinosi integraciji sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	2	2,35
2.	uglavnom se ne slažem	20	23,53
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	38	44,71
4.	uglavnom se slažem	23	27,06
5.	u potpunosti se slažem	2	2,35
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		85	100,00

Najviše ispitanika (44,71 %) na pozitivnu tvrdnju o doprinosu zakonske regulative sigurnosti integraciji sigurnosti ima neutralni stav, odnosno ocjenu postojećeg stanja (tablica 6.). S tom se tvrdnjom uglavnom slaže 27,06 %, dok se druge strane uglavnom ne slaže 23,53 %. Jednako neznajno (2,35 %) zastupljene su krajnje negativna ocjena (neslaganje u potpunosti) i krajnje pozitivna ocjena (potpuno slaganje).

Tablica 7. Ocjena doprinosa međunarodnih norma za sustave upravljanja integraciji menadžmenta sigurnosti

Tvrdnja (12.)			
Međunarodne norme za sustave upravljanja doprinose integraciji menadžmenta sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	4	4,71
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	36	42,35
4.	uglavnom se slažem	39	45,88
5.	u potpunosti se slažem	5	5,88
-	bez odgovora	1	1,18
Ukupno		85	100,00

Najviše ispitanika (45,88 %) uglavnom se slaže s doprinosom međunarodnih norma za sustave upravljanja integraciji menadžmenta sigurnosti, dok se 5,88 % ispitanika s tom tvrdnjom slaže u potpunosti, čime više od polovice ispitanika ima pozitivno mišljenje (tablica 7.), ali uz relativno veliki postotak neutralnih odgovora (42,35 %). Područje negativne ocjene zastupljeno je tek kod 4,71 % ispitanika, koji se uglavnom ne slažu s pozitivnim tvrdnjom, dok potpuno neslaganje nije uopće zastupljeno.

Temeljem ovakvih rezultata istraživanja moguće je odmah primijetiti da ispitanici daleko pozitivnije vrednuju doprinos međunarodnih normi za sustave upravljanja integraciji menadžmenta sigurnosti od postojeće zakonske regulative u Hrvatskoj.

Tablica 8. Ocjena organizacije poslova sigurnosti u državnim institucijama s aspekta integracije

Tvrdnja (13.)			
Poslovi sigurnosti u državnim institucijama (ministarstva, inspekcije, agencije i sl.) organizirani su kao maksimalno integrirani i cjeloviti, bez preklapanja nadležnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	12	14,12
2.	uglavnom se ne slažem	28	32,94
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	31	36,47
4.	uglavnom se slažem	13	15,29
5.	u potpunosti se slažem	1	1,18
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		85	100,00

Najviše ispitanika (36,47%) na pozitivnu tvrdnju da su poslovi sigurnosti u državnim institucijama (ministarstva, inspekcije, agencije i sl.) organizirani kao maksimalno integrirani i cjeloviti, bez preklapanja nadležnosti iznijelo je svoj neutralni stav. S tom tvrdnjom njih 32,94 % se uglavnom ne slaže, dok je krajnje negativnu ocjenu, odnosno potpuno neslaganje zastupljeno kod daljnjih 14,12 % ispitanika te ukupno gledajući, prevladava područje negativne ocjene. Tek 15,29 % ispitanika uglavnom se slaže u pozitivnom smislu (tablica 8.).

Tablica 9. Ocjena funkcionalnosti sustava edukacije u svezi menadžmenta integralne sigurnosti

Tvrdnja (14.)			
Sustav edukacije u funkciji je menadžmenta integralne sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	5	5,88
2.	uglavnom se ne slažem	11	12,94
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	37	43,53
4.	uglavnom se slažem	26	30,59
5.	u potpunosti se slažem	6	7,06
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		85	100,00

Najviše ispitanika (43,53 %) pozitivnu tvrdnju da je sustav edukacije u funkciji menadžmenta integralne sigurnosti ocijenili su s neutralnom ocjenom (tablica 9.). U pozitivnom području ocjene uglavnom se slaže 30,59 %, a u potpunosti 7,06 % ispitanika. Manji je ukupni postotak u negativnom područje ocjene, 12,94 % ispitanika se uglavnom ne slaže, dok se 5,88 % ispitanika u potpunosti ne slaže.

Tablica 10. Ocjena percepcije sigurnosti u javnosti

Tvrdnja (15.)			
Sigurnost je u javnosti prepoznata kao integralna sastavnica života i rada.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	6	7,06
2.	uglavnom se ne slažem	30	35,29
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	18	21,18
4.	uglavnom se slažem	24	28,24
5.	u potpunosti se slažem	5	5,88
-	bez odgovora	2	2,35
Ukupno		85	100,00

Svakako su interesantni rezultati istraživanja ocjene percepcije sigurnosti u javnosti (tablica 15.). Na pozitivnu tvrdnju da je sigurnost u javnosti prepoznata kao integralna sastavnica života i rada veći je dio ispitanika dao ocjenu u negativnom području odgovora, najveći broj njih se uglavnom ne slaže s takvom tvrdnjom (35,29 %), dok se 7,06 % u potpunosti ne slaže. Uz 21,18 % neutralnih odgovora, uglavnom se slaže 28,24 %, a u potpunosti se slaže 5,88 % ispitanika.

Takva ocjena dokazuje svjesnost ispitanika, a to su studenti i stručnjaci sigurnosti, od kojih je većina zaposlena, da sigurnost još nije dovoljno prepoznata u javnosti kao integralna sastavnica života i rada.

Tablica 11. Ocjena percepcije prednosti menadžmenta integralne sigurnosti u poduzećima i organizacijama

Tvrdnja (16.)			
Poduzeća i organizacije prepoznaju prednosti menadžmenta integralne sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	9	10,59
2.	uglavnom se ne slažem	32	37,65
3.	nit se slažem, niti se ne slažem, ne znam	25	29,41
4.	uglavnom se slažem	17	20,00
5.	u potpunosti se slažem	2	2,35
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		85	100,00

Ocjena percepcije prednosti menadžmenta integralne sigurnosti u poduzećima i organizacijama još je i negativnija (tablica 11.) jer najveći broj ispitanika (37,65 %) se uglavnom ne slaže s tvrdnjom da poduzeća i organizacije prepoznaju prednosti menadžmenta integralne sigurnosti, dok se još čak dodatnih 10,59 % ispitanika u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom. Neutralna ocjena zastupljena je s 29,41 %. Pozitivno područje ocjene čini 20,00 % ispitanika koji se uglavnom slažu i 2,35 % ispitanika koji se s tom tvrdnjom slažu u potpunosti.

Ocjena prijedloga za poboljšanje

Tablica 12. Ocjena prijedloga bolje integracije zakonske regulative sigurnosti

Tvrdnja (17.)			
Potrebno je i moguće uskladiti i integrirati zakonsku regulativu sigurnosti u Hrvatskoj.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	1	1,18
3.	nit se slažem, niti se ne slažem, ne znam	16	18,82
4.	uglavnom se slažem	36	42,35
5.	u potpunosti se slažem	31	36,47
-	bez odgovora	1	1,18
Ukupno		85	100,00

Više od tri četvrtine ispitanika (78,82 %) pozitivno ocjenjuje prijedlog potrebe i mogućnosti boljeg usklađivanja i integriranja zakonske regulative sigurnosti u Hrvatskoj (tablica 12.), pri čemu se 42,35 % ispitanika uglavnom slaže, a čak 36,47 % u potpunosti slaže s tim iznesenim prijedlogom. Uz 18,82 neutralnih odgovora, samo je 1,18 % ispitanika, odnosno jedan ispitanik koji se uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Tablica 13. Ocjena prijedloga bolje integracije organizacije sigurnosti u državnim institucijama

Tvrdnja (18.)			
Potrebno je i moguće postići bolju integraciju organizacije sigurnosti u državnim institucijama.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	1	1,18
3.	nit se slažem, niti se ne slažem, ne znam	9	10,59
4.	uglavnom se slažem	39	45,88
5.	u potpunosti se slažem	35	41,18
-	bez odgovora	1	1,18
Ukupno		85	100,00

Prijedlog potrebe i mogućnosti postizanja bolje integracije organizacije sigurnosti u državnim institucijama također je izuzetno pozitivno ocijenjen (tablica 13.). Čak 45,88 % ispitanika se uglavnom slaže, a 41,18 % se u potpunosti slaže s tim, očigledno, dobrim prijedlogom. Uz 10,59 % neutralnih odgovora, svega se 1,18 % (1 ispitanik) uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Tablica 14. Ocjena prijedloga usklađivanja sustava edukacije s načelima menadžmenta integralne sigurnosti

Tvrdnja (19.)			
Sustav edukacije potrebno je uskladiti s načelima menadžmenta integralne sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	1	1,18
2.	uglavnom se ne slažem	2	2,35
3.	nit se slažem, niti se ne slažem, ne znam	14	16,47
4.	uglavnom se slažem	37	43,53
5.	u potpunosti se slažem	30	35,29
-	bez odgovora	1	1,18
Ukupno		85	100,00

Ocjenjujući prijedlog potrebe usklađivanja sustava edukacije s načelima menadžmenta integralne sigurnosti, velika je većina ispitanika u pozitivnom području ocjene (tablica 14.), najviše njih (43,53 %) se uglavnom slaže, a 35,29 % ispitanika se u potpunosti slaže s tim prijedlogom. Neutralno je 16,47 % ispitanika. U negativnom području ocjene prijedloga, 2,35 % ispitanika se uglavnom ne slaže, a 1,18 % se u potpunosti ne slaže.

Tablica 15. Ocjena prijedloga sustavnijeg razvijanja menadžmenta integralne sigurnosti na svim razinama od strane stručnjaka sigurnosti

Tvrdnja (20.)			
Stručnjaci sigurnosti moraju sustavnije razvijati menadžment integralne sigurnosti na svim razinama.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	2	2,35
3.	nit se slažem, niti se ne slažem, ne znam	8	9,41
4.	uglavnom se slažem	33	38,82
5.	u potpunosti se slažem	41	48,24
-	bez odgovora	1	1,18
Ukupno		85	100,00

Zadnji prijedlog za poboljšanje opće problematike menadžmenta integralne sigurnosti odnosi se na stručnjake sigurnosti koji bi morali sustavnije razvijati menadžment integralne sigurnosti na svim razinama. Velika većina ispitanika pozitivno ocjenjuje taj prijedlog (tablica 15.), pri čemu se gotovo polovica ispitanika (48,24 %) u potpunosti slaže s tim prijedlogom, dok se 38,82 % uglavnom slaže. Neutralni odgovori iznose 9,41 %. Tek 2,35 % ispitanika se uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Praktična (poslovna) problematika menadžmenta integralne sigurnosti (IV.)

Samo su zaposleni ispitanici, njih 63, davali svoje odgovore, ocjene postojećeg stanja i ocjene prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti na razini svojeg poduzeća (organizacije) - mikro razini.

Broj zaposlenih stručnjaka sigurnosti (21.)

Iz tablice 16. vidljivo je kako je u organizacijama na području Republike Hrvatske u najvećem postotku (52,38 %), odnosno kod više od polovice ispitanika zaposlen samo jedan stručnjak sigurnosti. Potom slijedi kategorija organizacija s više od 10 zaposlenih stručnjaka sigurnosti što je slučaj u najvećim organizacijama. Istim postotkom (11,11 %) s dva, odnosno 3 do 5 zaposlenih stručnjaka sigurnosti, dok kod 9,52 % ispitanika u kategoriji organizacija koje imaju zaposleno od 6 do 10 stručnjaka sigurnosti, što je također karakteristika najvećih poduzeća po broju radnika. Kako u samo jednom slučaju nema odgovora, može se zaključiti da u svim organizacijama ispitanika ima zaposlenih stručnjaka sigurnosti.

Tablica 16. Broj zaposlenih stručnjaka sigurnosti

Odgovor	Broj anketiranih	%
1. samo jedan	33	52,38
2. Dva	7	11,11
3. 3 – 5	7	11,11
4. 6 – 10	6	9,52
5. više od 10	9	14,29
- bez odgovora	1	1,59
Ukupno	63	100,00

Broj organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni zaposleni stručnjaci sigurnosti (22.)

Značajni su rezultati istraživanja broja organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni zaposleni stručnjaci sigurnosti, što je prikazano u tablici 17. Najviše ispitanika (60,32 %) izjasnilo se da je to samo jedna organizacijska jedinica, što je s aspekta organizacije integralne sigurnosti dobro. No, s druge strane, kategorija s pet i više organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni stručnjaci sigurnosti, zastupljena je isto s visokih 20,63 %. Potom slijede: dvije (9,52 %), tri (6,35 %) te četiri s 1,59 %.

Tablica 17. Broj organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni zaposleni stručnjaci sigurnosti

Odgovor	Broj anketiranih	%
1. samo jedna	38	60,32
2. dvije	6	9,52
3. tri	4	6,35
4. četiri	1	1,59
5. pet i više	13	20,63
- bez odgovora	1	1,59
Ukupno	63	100,00

Razina menadžmenta na kojoj je vodeći stručnjak sigurnosti (23.)

Najviše ispitanika zaposleno je u poduzećima ili organizacijama u kojima je vodeći stručnjak sigurnosti pozicioniran na prvoj (strategijskoj) razini menadžmenta (tablica 18.), što je ohrabrujuće za status stručnjaka sigurnosti. Potom slijedi druga razina (srednja, taktička) s 28,57 ispitanika, dok je treća i niža razina (operativna) zastupljena kod 25,40 % ispitanika.

Tablica 18. Razina menadžmenta na kojoj je vodeći stručnjak sigurnosti

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	prva razina (strategijska)	25	39,68
2.	druga razina (srednja, taktička)	18	28,57
3.	treća i niža razina (operativna)	16	25,40
-	bez odgovora	4	6,35
Ukupno		63	100,00

Certificirani sustavi upravljanja po međunarodnim normama (24.)

Većina ispitanika (58,73 %) zaposlena je u organizacijama koje posjeduju neki od certificiranih sustava upravljanja po međunarodnim normama, dok ih je bez certifikata 41,27 %. Pri tome su najzastupljeniji certifikati sustava upravljanja kvalitetom (ISO 9001) s 47,62 %, potom slijede certificirani sustavi upravljanja: okolišem (ISO 14001) s 25,40 %, sigurnošću na radu (OHSAS 18001) s 15,87 %, informacijskom sigurnošću (ISO/IEC 27001) s 4,76 % te sigurnošću hrane (ISO 22000) s 3,17 %. Ostali certifikati, uglavnom tehnički, zastupljeni su s 4,76 %. S aspekta integriranih sustava upravljanja po međunarodnim normama, značajno je da je 35,14 % ispitanika zaposleno u organizacijama koje posjeduju certifikate ISO 9001 i ISO 14001, a uz ta dva certifikata još i treći i to OHSAS 18001, u 18,92 %. Certificirane sustave upravljanja po međunarodnim normama prikazuje tablica 19.

Tablica 19. Certificirani sustavi upravljanja po međunarodnim normama

Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	ISO 9001	30	47,62
2.	ISO 14001	16	25,40
	ISO 9001 + ISO 14001	13	35,14
3.	OHSAS 18001	10	15,87
	ISO 9001 + ISO 14001 + OHSAS 18001	7	18,92
4.	ISO 22000	2	3,17
5.	ISO/IEC 27001	3	4,76
6.	SA 8000	0	0,00
7.	ostalo	3	4,76
	Ukupno sa certifikatima	37	58,73
-	bez odgovora (bez certifikata)	26	41,27
Ukupno		63	100,00

Ocjena postojećeg stanja

Tablica 20. Ocjena težnji stručnjaka sigurnosti prema integraciji sigurnosti

Tvrdnja (25.)			
Stručnjaci sigurnosti maksimalno teže integraciji područja i poslova sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	2	3,17
2.	uglavnom se ne slažem	11	17,46
3.	niči se slažem, niči se ne slažem, ne znam	17	26,98
4.	uglavnom se slažem	28	44,44
5.	u potpunosti se slažem	5	7,94
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Ocjenjujući težnje stručnjaka sigurnosti prema integraciji područja i poslova sigurnosti u poslovnoj praksi vlastitih organizacija (tablica 20.), nešto više od polovice ispitanika je u pozitivnom području ocjene, pri čemu ih se 44,44 % uglavnom slaže, a 7,94 % se u potpunosti slaže s tom tvrdnjom. Neutralno je 26,98 % ispitanika. U negativnom području ocjene, 17,46 % ispitanika se uglavnom ne slaže, dok se 3,17 % u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom.

Tablica 21. Ocjena znanja stručnjaka sigurnosti u području sigurnosti i menadžmenta

Tvrdnja (26.)			
Stručnjaci sigurnosti posjeduju najvišu razinu znanja iz područja sigurnosti i menadžmenta.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	6	9,52
2.	uglavnom se ne slažem	13	20,63
3.	niči se slažem, niči se ne slažem, ne znam	14	22,22
4.	uglavnom se slažem	24	38,10
5.	u potpunosti se slažem	6	9,52
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Iako se najviše ispitanika (38,10 %) uglavnom slaže, a 9,52 % u potpunosti slaže s tvrdnjom da stručnjaci sigurnosti posjeduju najvišu razinu znanja iz područja sigurnosti i menadžmenta (tablica 21.), treba isto tako istaknuti i da se 20,63 % ispitanika uglavnom ne slaže, a 9,52 % u potpunosti se ne slaže s tom tvrdnjom, dok je 22,22 % neutralno. Time se utvrđuju temelji potrebe usavršavanja znanja iz sigurnosti i menadžmenta.

Tablica 22. Ocjena organizacije sigurnosti u poduzećima (organizacijama)

Tvrdnja (27.)			
Organizacija sigurnosti je optimalna, integrirana i ekonomična, bez preklapanja odgovornosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	4	6,35
2.	uglavnom se ne slažem	9	14,29
3.	niči se slažem, niči se ne slažem, ne znam	19	30,16
4.	uglavnom se slažem	25	39,68
5.	u potpunosti se slažem	6	9,52
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Ocjenjujući organizaciju sigurnosti u svojim poduzećima (tablica 22.) najviše ispitanika (39,69 %) se uglavnom slaže, a 9,52 % u potpunosti slaže s tvrdnjom da je organizacija sigurnosti optimalna, integrirana i ekonomična, bez preklapanja odgovornosti. No, čak 30,16 % ispitanika je neutralno, a u negativnom području ocjene, uglavnom se ne slaže 14,29 %, dok se u potpunosti ne slaže 6,35 % ispitanika.

Tablica 23. Ocjena postignute razine sigurnosti s ekonomskog aspekta

Tvrdnja (28.)			
Postignuta je visoka razina sigurnosti jer su štete minimalne, a ulaganja optimalna.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	3	4,76
2.	uglavnom se ne slažem	19	30,16
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	13	20,63
4.	uglavnom se slažem	23	36,51
5.	u potpunosti se slažem	5	7,94
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Iako je i u ocjeni postignute razine sigurnosti s ekonomskog aspekta (tablica 23.) većina ispitanika u pozitivnom području ocjene jer se najviše ispitanika (36,51 %) uglavnom slaže, a 7,94 % u potpunosti slaže s tvrdnjom da je postignuta visoka razina sigurnosti jer su štete minimalne, a ulaganja optimalna, treba istaknuti i negativno područje ocjene u kojem se čak 30,16 % ispitanika uglavnom ne slaže, a 4,17 % u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom. Osim toga neutralno je 20,63 % ispitanika.

Tablica 24. Ocjena ukupne ostvarenosti menadžmenta integralne sigurnosti

Tvrdnja (29.)			
Menadžment integralne sigurnosti je u potpunosti ostvaren, kroz sve poslovne procese i funkcije.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	7	11,11
2.	uglavnom se ne slažem	23	36,51
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	21	33,33
4.	uglavnom se slažem	9	14,29
5.	u potpunosti se slažem	3	4,76
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Ocjenjujući pak ukupnu ostvarenost menadžmenta integralne sigurnosti, kroz sve poslovne procese i funkcije (tablica 24.) najviše je ispitanika u negativnom području ocjene, pri čemu se 36,51 % ispitanika uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom, a 11,11 % se u potpunosti ne slaže. U pozitivnom području ocjene je manji dio ispitanika jer se njih svega 14,29 % uglavnom slaže, a samo 4,76 % u potpunosti slaže s postavljenom tvrdnjom. Uz to, čak je trećina ispitanika (33,33 %) neutralna u ovoj ocjeni. Ti rezultati jasno ukazuju na potrebu isticanja prijedloga za unapređenje procesnog pristupa u menadžmentu integralne sigurnosti.

Tablica 25. Ocjena zadovoljstva uprave stanjem sigurnosti

Tvrdnja (30.)			
Uprava je vrlo zadovoljna ukupnim rezultatima i stanjem sigurnosti te cijeni rad svih stručnjaka sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	2	3,17
2.	uglavnom se ne slažem	12	19,05
3.	nitri se slažem, niti se ne slažem, ne znam	23	36,51
4.	uglavnom se slažem	21	33,33
5.	u potpunosti se slažem	5	7,94
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Interesantno je da je kod ocjene zadovoljstva uprave stanjem sigurnosti (tablica 25.) najviše ispitanika neutralno (36,51 %). Iako se s tvrdnjom da je uprava vrlo zadovoljna ukupnim rezultatima i stanjem sigurnosti te cijeni rad svih stručnjaka sigurnosti uglavnom slaže trećina ispitanika (33,33 %), dok se u potpunosti slaže 7,94 %, treba istaknuti i da se u području negativne ocjene 19,05 % ispitanika uglavnom ne slaže, a 3,17 % u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom.

Ocjena prijedloga za poboljšanje

Tablica 26. Ocjena prijedloga bolje organizacije i integracije sigurnosti

Tvrdnja (31.)			
Potrebno je i moguće postići bolju organizaciju i integraciju područja i poslova sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	1	1,59
3.	nitri se slažem, niti se ne slažem, ne znam	4	6,35
4.	uglavnom se slažem	33	52,38
5.	u potpunosti se slažem	25	39,68
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Više od polovice ispitanika (52,38 %) uglavnom se slaže s prijedlogom potrebe i mogućnosti postizanja bolje organizacije i integracije područja i poslova sigurnosti (tablica 26), a uz to još se i 39,68 % u potpunosti slaže. Tek se 1,59 % ispitanika uglavnom ne slaže s tim prijedlogom, dok je samo 6,35 % ispitanika neutralno.

Tablica 27. Ocjena prijedloga bolje integracije sigurnosti u sve poslovne procese i funkcije

Tvrdnja (32.)			
Potrebno je postići bolju integraciju sigurnosti u sve poslovne procese i funkcije.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	0	0,00
3.	nitri se slažem, niti se ne slažem, ne znam	7	11,11
4.	uglavnom se slažem	29	46,03
5.	u potpunosti se slažem	27	42,86
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Ocjenjujući prijedlog potrebe postizanja bolje integracije sigurnosti u sve poslovne procese i funkcije (tablica 27.), uz 11,11 % neutralnih, svi su ostali ispitanici u pozitivnom području ocjene, pri čemu ih se 46,03 % uglavnom slaže, a 42,86 % u potpunosti slaže s prijedlogom.

Tablica 28. Ocjena prijedloga bolje integracije poslovnog i informacijskog sustava sigurnosti

Tvrdnja (33.)			
Potrebno je postići bolju integraciju poslovnog i informacijskog sustava sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	2	3,17
3.	ni se ne slažem, ni se ne slažem, ne znam	7	11,11
4.	uglavnom se slažem	28	44,44
5.	u potpunosti se slažem	26	41,27
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

S tvrdnjom da je potrebno postići bolju integraciju poslovnog i informacijskog sustava sigurnosti (tablica 28.) najviše ispitanika (44,44 %) se uglavnom slaže, a u potpunosti se slaže njih 41,27 %. Uz 11,11 % neutralnih ispitanika, tek se 3,17 % ispitanika uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Tablica 29. Ocjena prijedloga potrebe nadogradnje znanja iz područja menadžmenta i sigurnosti

Tvrdnja (34.)			
Potrebno je steći nova znanja i vještine iz područja menadžmenta i sigurnosti.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	1	1,59
3.	ni se ne slažem, ni se ne slažem, ne znam	7	11,11
4.	uglavnom se slažem	24	38,10
5.	u potpunosti se slažem	31	49,21
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

S prijedlogom potrebe stjecanja novih znanja i vještine iz područja menadžmenta i sigurnosti (tablica 29.) gotovo polovica ispitanika (49,21 %) se u potpunosti slaže, dok se još 38,10 % uglavnom slaže. Uz 11,11 % neutralnih ispitanika, tek se 1,59 %, odnosno samo jedan ispitanik, uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Tablica 30. Ocjena prijedloga uvođenja novih metodika ekonomike sigurnosti

Tvrdnja (35.)			
Potrebno je uvesti nove i bolje načine i tehnike planiranja i kontrole ostvarenja ciljeva i analize rezultata i stanja sigurnosti, posebno s ekonomskog aspekta.			
Odgovor		Broj anketiranih	%
1.	u potpunosti se ne slažem	0	0,00
2.	uglavnom se ne slažem	1	1,59
3.	ni se ne slažem, ni se ne slažem, ne znam	9	14,29
4.	uglavnom se slažem	24	38,10
5.	u potpunosti se slažem	29	46,03
-	bez odgovora	0	0,00
Ukupno		63	100,00

Najviše ispitanika (46,03 %) u potpunosti se slaže, dok se još 38,10 % uglavnom slaže s prijedlogom potrebe novih metodika ekonomike sigurnosti (tablica 30.) po kojem je potrebno uvesti nove i bolje načine i tehnike planiranja i kontrole ostvarenja ciljeva i analize rezultata i stanja sigurnosti, posebno s ekonomskog aspekta. Neutralno je 14,29 % ispitanika, dok se samo 1,59 %, odnosno samo jedan ispitanik, uglavnom ne slaže s tim prijedlogom.

Zajednička značajka ocjena svih istaknutih prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti u praksi jeste velika većina ispitanika u pozitivnom području ocjene (koji se uglavnom ili u potpunosti slažu s prijedlogom) te bitno manje neutralnih ocjena u odnosu na prethodne ocjene.

Kvantitativna analiza rezultata istraživanja

Kvantitativna analiza rezultata istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti (tablica 31.) uključuje prosječne ocjene (aritmetičke sredine) i vrijednosti standardne devijacije ocjena postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje iz teorijske (opće) i praktične (poslovne) problematike menadžmenta integralne sigurnosti.

Tablica 31. Kvantitativna analiza rezultata istraživanja

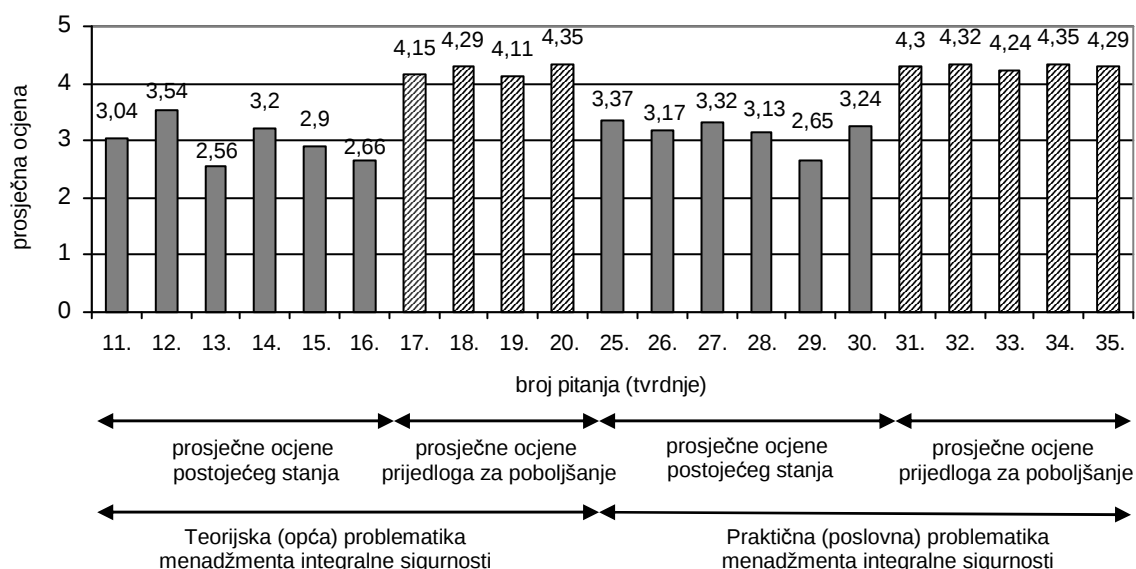
Grupa pitanja/pitanja		Prosječna ocjena (aritmetička sredina)	Standardna devijacija
III. Teorijska (opća) problematika menadžmenta integralne sigurnosti			
Ocjena postojećeg stanja	Pitanje		
	11.	3,04	0,84
	12.	3,54	0,68
	13.	2,56	0,96
	14.	3,20	0,96
	15.	2,90	1,09
	16.	2,66	0,99
	Ukupno	2,98	0,98
Ocjena prijedloga za poboljšanje	Pitanje		
	17.	4,15	0,77
	18.	4,29	0,70
	19.	4,11	0,85
	20.	4,35	0,75
	Ukupno	4,22	0,77
IV. Praktična (poslovna) problematika menadžmenta integralne sigurnosti			
Ocjena postojećeg stanja	Pitanje		
	25.	3,37	0,97
	26.	3,17	1,16
	27.	3,32	1,04
	28.	3,13	1,08
	29.	2,65	1,02
	30.	3,24	0,96
	Ukupno	3,15	1,06
Ocjena prijedloga za poboljšanje	Pitanje		
	31.	4,30	0,66
	32.	4,32	0,67
	33.	4,24	0,78
	34.	4,35	0,74
	35.	4,29	0,77
	Ukupno	4,30	0,72

Prosječna ocjena svih ocjena postojećeg stanja teorijske problematike menadžmenta integralne sigurnosti iznosi 2,98 (uz vrijednost standardne devijacije $\sigma = 0,98$), što ukazuje na prosječno pozicioniranje ispitanika u neutralnom području odgovora. Slično je stanje i kod prosječnih ocjena svih ocjena postojećeg stanja praktične problematike menadžmenta integralne sigurnosti, gdje prosječna ocjena iznosi nešto većih 3,15 ($\sigma = 1,06$). No, kod prijedloga za poboljšanje, kako kod teorijske problematike gdje prosječna ocjena iznosi 4,22 ($\sigma = 0,77$), tako i kod praktične problematike gdje prosječna ocjena iznosi nešto viših 4,30 ($\sigma = 0,72$), jasno je vidljivo pozicioniranje ispitanika u pozitivnom području ocjene prijedloga.

Pojedinačno, najvišu prosječnu ocjenu (4,35) u pozitivnom području slaganja s prijedlogom za poboljšanje imaju pitanja (tvrdnje): 1) broj 20., po kojem stručnjaci sigurnosti moraju sustavnije razvijati menadžment integralne sigurnosti na svim razinama (opća problematika) i 2) broj 34., po kojem je potrebno steći nova znanja i vještine iz područja menadžmenta sigurnosti (poslovna problematika).

Usporedba prosječnih ocjena postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje grafički je prikazana na slici 1.

Slika 1. Usporedba prosječnih ocjena postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje

Testiranje korelacija rezultata istraživanja

Statistička povezanost (korelacija) između rezultata istraživanja osobnih podataka ispitanika, osnovnih podataka o poduzeću (organizaciji) zaposlenja ispitanika te ocjena postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje teorijske (opće) i praktične (poslovne) problematike menadžmenta integralne sigurnosti testirana je Pearsonovim koeficijentom korelacije (r). Taj koeficijent, koji se zove i produkt moment formula, dan je izrazom:

$$r = \frac{\mu_{11}}{\sigma_x \sigma_y}, -1 \leq r \leq 1 \quad (1)$$

po kojem se, da bi se dobila mjera stupnja linearne statističke povezanosti dviju pojava, računa kovarijanca standardiziranih vrijednosti x i y . Koeficijent poprima vrijednosti iz zatvorenog intervala od minus jedan (-1) do plus jedan (+1), pri čemu vrijednost koeficijenta nula (0) dokazuje da ne postoji linearna korelacija među pojavama. Kod pozitivne korelacije (vrijednost koeficijenta prema +1), porastom jedne varijable raste u prosjeku i druga, a kod negativne korelacije (vrijednost koeficijenta prema -1), porastom jedne varijable druga varijabla u prosjeku opada [19].

Tablica 32. Testiranje korelacija rezultata istraživanja

pitanje	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	0,010	-0,133	0,196	0,058	0,258*	0,247*	0,253*	0,051	0,128	0,078
2.	-0,158	-0,048	-0,084	0,166	-0,071	0,050	0,029	0,030	0,145	0,220*
3.	-0,122	-0,111	-0,097	-0,039	-0,123	-0,013	0,021	-0,050	0,053	0,123
4.	0,039	-0,131	0,157	-0,067	0,026	0,041	0,021	0,028	-0,172	-0,166
5.	0,045	-0,135	0,160	0,000	-0,010	0,126	-0,032	0,128	-0,065	-0,014
6.	-0,001	0,026	0,013	0,204	0,026	0,062	0,113	0,155	0,261*	0,305*
7.	0,085	-0,041	0,118	0,064	-0,016	-0,034	0,121	0,218*	0,304**	0,189
8.	0,082	0,081	0,026	0,162	-0,021	-0,154	0,174	0,294**	0,408**	0,257*
9.	0,098	-0,229*	0,193	-0,127	-0,034	0,017	-0,119	-0,080	0,090	-0,009
10.	-0,205	-0,268*	-0,014	-0,303**	0,045	-0,038	0,305**	0,242	0,047	0,091

pitanje	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.
1.	0,236	0,067	0,124	0,243	0,168	0,133	0,085	0,073	0,007	0,099	0,030
2.	0,071	-0,016	-0,172	-0,025	-0,048	-0,007	0,189	0,192	0,102	0,157	0,225
3.	-0,069	-0,040	-0,335**	-0,270*	-0,184	-0,200	0,172	0,155	0,156	0,111	0,161
5.	-0,088	-0,033	-0,191	-0,075	-0,043	-0,169	-0,058	0,111	-0,047	0,108*	0,136*
6.	0,076	0,101	-0,133	0,005	-0,085	0,001	0,270*	0,284*	0,205	0,314*	0,321
7.	-0,070	-0,039	-0,095	-0,003	0,085	0,020	0,235	0,230	0,212	0,272	0,181
8.	-0,086	-0,144	-0,188	-0,028	0,073	0,013	0,175	0,176	0,113	0,235	0,078
9.	0,042	-0,059	-0,225	-0,203	-0,063	-0,179	0,109	0,010	0,032	0,013	0,037
10.	-0,117	-0,100	-0,163	-0,119	-0,258*	-0,078	0,029	-0,004	-0,125	0,045	0,029

pitanje	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.
21.	0,000	0,052	0,151	0,288*	0,331**	0,276*	-0,151	-0,303*	-0,257*	-0,056	-0,099
22.	-0,216	-0,123	-0,117	-0,165	0,034	-0,019	0,128	-0,037	0,094	-0,050	0,144
23.	-0,180	-0,038	-0,219	-0,131	-0,169	-0,208	-0,064	-0,021	0,016	-0,072	0,053
24.	0,062	-0,170	-0,261*	-0,092	-0,048	-0,080	0,084	0,150	-0,115	0,043	0,085

Pearsonov koeficijent korelacije (r), Razine značajnosti korelacije r (N – 2 = 83):

P 0,01	rizik prihvatanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 1 %	r ≥ 0,283	** izrazito značajna korelacija
P 0,05	rizik prihvatanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 5 %	r ≥ 0,217	* značajna korelacija

Testiranjem korelacija rezultata istraživanja (čiji je dio prikazan u tablici 32.) dokazane su i izdvojene sljedeće interesantne, izrazito značajne korelacije:

- Ispitanici s više godina ukupnog radnog staža (6.) daju više pozitivne ocjene prijedloga za poboljšanje po kojem bi stručnjaci sigurnosti morali sustavnije razvijati menadžment integralne sigurnosti na svim razinama (20.).
- Ispitanici zaposleni u poduzećima (organizacijama) s više radnika (7.) daju više pozitivne ocjene prijedloga za poboljšanje po kojem je sustav edukacije potrebno uskladiti s načelima menadžmenta sigurnosti (19.).
- Ispitanici s višom stručnom spremom (3.) daju niže ocjene (više negativne) postojećeg stanja na tvrdnju da je u njihovom poduzeću organizacija sigurnosti optimalna, integrirana i ekonomična, bez preklapanja odgovornosti (27.).
- Ispitanici zaposleni u poduzeću (organizaciji) koje ima više zaposlenih stručnjaka sigurnosti daju više pozitivne ocjene postojećeg stanja na tvrdnju da je menadžment integralne sigurnosti u potpunosti ostvaren, kroz sve poslovne procese i funkcije (29.).

RASPRAVA

Prema rezultatima istraživanja iz grupa pitanja o osobnim podacima ispitanika i osnovnim podacima o poduzeću (organizaciji) ispitanika, može se konstatirati dobra reprezentativnost prigodnog uzorka za preliminarno istraživanje. Ona se dokazuje već i samim brojem ispitanika, njih 85. Potom se nastavlja u raspodjeli dobnih skupina, posebno u odnosu zaposlenih i nezaposlenih (3:1), širini poslova koje obavljaju ispitanici, uz istovremeno, može se reći integrirano obavljanje više poslova iz područja sigurnosti. Kako gotovo trećina od zaposlenih ispitanika obavlja poslove zaštite na radu i zaštite od požara, a čak 10 % ujedno i poslove zaštite okoliša, već to ukazuje na problematiku, ali i potrebu menadžmenta integralne sigurnosti u praksi. Iako su ispitanici teritorijalno iz 11 županija, ipak ih je velika većina iz Grada Zagreba i Zagrebačke županije, što ovisi o centru studija, ali može se reći i o gospodarskoj dominaciji zagrebačke regije.

Značaj za raspravu pokazuju rezultati istraživanja ocjene postojećeg stanja, kako teorijske (opće) tako i praktične (poslovne) problematike menadžmenta integralne sigurnosti kojima je zajednička značajka visoki postotak neutralnih ocjena. To se djelomično može objasniti problematikom početnog istraživanja te ukazuje na potrebu boljeg preciziranja pitanja u budućim istraživanjima.

Podatak pogodan za raspravu je i saznanje da polovica ispitanika radi u velikim poduzećima (s više od 250 zaposlenih), a jednako tako u polovici slučaja zaposlen je samo jedan stručnjak sigurnosti, iako takva poduzeća imaju i zakonsku obvezu ustroja službe zaštite na radu. Pri tome, s aspekta menadžmenta integralne sigurnosti možda pozitivno saznanje da je u više od polovice poduzeća samo jedna organizacijska jedinica u koju su raspoređeni stručnjaci sigurnosti, može se objasniti upravo malim brojem ili samo jednim zaposlenim stručnjakom sigurnosti. Pozitivan trend implementacije sustava upravljanja po međunarodnim normama, uključujući i integraciju više sustava, pri čemu su zastupljeni sustavi upravljanja okolišem i sigurnošću na radu, pokazuje jasno i ovo istraživanje.

Posebno se ističu pozitivne ocjene zaposlenih ispitanika za prijedloge poboljšanja svih aspekata menadžmenta integralne sigurnosti u poslovnoj praksi, uz mali postotak neutralnih i ocjena iz negativnog područja.

ZAKLJUČAK

Na temelju rezultata provedenog preliminarnog istraživanja menadžmenta integralne sigurnosti može se zaključiti da je prisutna problematika svih aspekata menadžmenta integralne sigurnosti, koju posebno negativno karakterizira zakonska regulativa sigurnosti i percepcija menadžmenta integralne sigurnosti, kako na općoj razini tako i na razini poslovnih sustava.

Pozitivne ocjene prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti jasno dokazuju potrebu usklađivanja zakonske regulative i sustava edukacije s načelima menadžmenta integralne sigurnosti, na općoj razini, kako bi se stvorili preduvjeti da stručnjaci sigurnosti budu potom nositelji razvoja menadžmenta integralne sigurnosti na poslovnoj razini u svojim organizacijama. Pri tome je potrebno poboljšati organizacijsku i procesnu integraciju, uz potrebu uvođenja menadžerskih tehnika s ciljem poboljšanja ekonomskih rezultata sigurnosti.

Metoda pismene ankete, uz primjenu anketnog upitnika koji sadrži kombinaciju pitanja o općim podacima o ispitanicima i njihovim organizacijama zaposlenja te ocjena

postojećeg stanja i prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti na općoj i poslovnoj razini, prikladna je za istraživanje problematike.

Za nastavak istraživanja predlaže se veliko empirijsko istraživanje, na znanstvenom reprezentativnom uzorku poslovnih sustava Hrvatske, uz stratifikaciju uzorka po županijama i vrstama poduzeća po veličini s obzirom na broj zaposlenih.

Literatura

- [1] Buble, M.: **Osnove menadžmenta**. - Zagreb: Sinergija, 2006.
- [2] Cingula, M.: **Corporate Governance as a Process-Oriented Approach to Socially Responsible Organizations**. - U: Ali, P. and Gregoriou, G. N. (editors): **International Corporate Governance After Sarbanes-Oxley**. - New Jersey: John Wiley and Sons, 2006.
- [3] Cingula, M., Taradi, J.: **Entrepreneurial Social Responsibility and Business System Security**. - U: International Conference: "Entrepreneurship in United Europe – Challenges and Opportunities". - Sunny Beach: Bulgarian Association for Management Development and Entrepreneurship, Institute for Entrepreneurship Development, University of National and World Economy, 2006, p. 274-287.
- [4] Delišimunović, D.: **Management zaštite i sigurnosti**. - Zagreb: Pragmatekh, 2006.
- [5] Fayol, H.: **Opšti i industrijski menadžment, Prošlost za budućnost**. - Novi Sad: Adižes, 2006.
- [6] Javorović, B.: **Defendologija**. - Zagreb: IPROZ, 2002.
- [7] Javorović, B.: **Defendološke osnove sigurnosti na radu**. - Rad i sigurnost, 4, 2000, 3, 183-214.
- [8] Juračić, G.: **Organizacija integriranih sustava tehničke zaštite**. - U: II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, str. 249-263.
- [9] Kacian, N.: **Osnove sigurnosti**. - Zagreb: IPROZ, 2000.
- [10] Markić, M.: **Menadžment zaštite i zdravlja na radu**. - Rad i sigurnost, 2, 1998, 3, 223-242.
- [11] Markić, M.: **Kvaliteta života i rada kao sistemski aspekt zdravlja na radu**. - Rad i sigurnost, 7, 3, 199-222.
- [12] Petersen, D.: **Safety Management: A Human Approach**. - Des Plaines: American society of safety engineers, 2004.
- [13] Petersen, D.: **Techniques of Safety Management: A system approach**. - Des Plaines: American society of safety engineers, 2003.
- [14] Petersen, D.: **Safety by Objectives**. - New York: John Wiley and Sons, 1996.
- [15] Petersen, D.: **Analyzing Safety System Effectiveness**. - New York: John Wiley and Sons, 1996.
- [16] Petersen, D.: **Measurement of Safety Performance**. - Des Plaines: American society of safety engineers, 2005.
- [17] Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F., Pološki Vokić, N.: **Temelji menadžmenta**. - Zagreb: Školska knjiga, 2008.
- [18] Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F.: **Menadžment, Teorija menadžmenta i veliko empirijsko istraživanje u Hrvatskoj**. - Zagreb: Masmedia, 2004.
- [19] Šošić, I.: **Primijenjena statistika**. - Zagreb: Školska knjiga, 2004.
- [20] Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu**. - U: II. Znanstveno-stručna konferencija

s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, 60-76.

[21] Taradi, J.: **Preliminarno istraživanje menadžmenta sigurnosti na radu.** - U: V. Zbornik stručno-znanstvenih radova "Čovjek i radna okolina". - Zagreb: IPROZ, Visoka škola za sigurnost, 2004, str. 5-22.

[22] Taradi, J., Zorčec, J., Mikec, Ž.: **Integralna sigurnost u sustavu javne vodoopskrbe Međimurske županije.** - U: III. Stručno-znanstveni skup "Čovjek i radna okolina". - Zagreb: IPROZ, Visoka škola za sigurnost na radu, 2002, str. 41-68.

[23] Taradi, J.: **Integrirani sustav kvalitete u vodoprivredi,** Magistarski rad. - Zagreb: Visoka škola za sigurnost na radu s pravom javnosti, 2003.

[24] Weihrich, H, Koontz, H.: **Menedžment.** - Zagreb: Mate, 1998.

Ostali materijali

Propisi

- Zakon o zaštiti na radu, N. N., br. 59/96, 84/96, 114/03
- Zakon o zaštiti od požara, N. N., br. 58/93, 33/05, 107/07
- Zakon o zaštiti okoliša, N. N., br. 110/07
- Zakon o privatnoj zaštiti, N. N., br. 68/03
- Zakon o zaštiti i spašavanju, N. N., br. 174/04
- Zakon o informacijskoj sigurnosti, N. N., br. 79/07
- Nacionalna klasifikacija djelatnosti, N. N. br. 58/07

Norme

- HRN EN ISO 9001: 2002, Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi
- EN ISO 14001: 2004, Environmental management systems – Requirements with guidance for use
- HRN EN ISO 19011: 2003 en, Upute za neovisnu ocjenu/audit sustava upravljanja kvalitetom i/ili okolišem
- OHSAS 18001:2007, Occupational Health and Safety Assesment Series Specifications
- HRN EN ISO 22000: 2006, Sustavi upravljanja sigurnošću hrane – Zahtjevi za svaku organizaciju u lancu hrane
- ISO/IEC 27001:2005, Information technology - Security techniques - Information security management systems – Requirements
- SA 8000:2001, Social Accountability
- BS PAS 99, Integrated Management

Internet

- International Organization for Standardization (ISO), <http://www.iso.org>, 5.4.2008.
- British Standards Institute (BSI), <http://www.bsigroup.com>, 6.4.2008.

Prilozi

I. Anketni upitnik: Istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti

Podaci o autorima

Dino Cmrečnjak
Čakovec
Hrvatska
dcmrecnjak@vss.hr

Josip Taradi, mr.sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec, Hrvatska
josip.taradi@medjimurske-vode.hr

Anketni upitnik: Istraživanje menadžmenta integralne sigurnosti

I. Osobni podaci ispitanika

1.	Spol:	zaokružite samo jedan odgovor
	1. muški	2. ženski

2.	Dobna skupina:	zaokružite samo jedan odgovor					
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;">1. do 30 godina</td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;">2. 31 do 40 godina</td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;">3. 41 do 50 godina</td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;">4. 51 do 60 godina</td> <td style="width: 20%; border: 1px solid black; padding: 2px;">5. preko 60 godina</td> </tr> </table>	1. do 30 godina	2. 31 do 40 godina	3. 41 do 50 godina	4. 51 do 60 godina	5. preko 60 godina	
1. do 30 godina	2. 31 do 40 godina	3. 41 do 50 godina	4. 51 do 60 godina	5. preko 60 godina			

3.	Školska – stručna sprema:	zaokružite samo jedan odgovor
	1. srednja školska -stručna sprema	2. viša - visoka stručna sprema

4.	Zaposlenje:	zaokružite samo jedan odgovor
	1. da (zaposlen)	2. ne (nezaposlen)

5.	Zaposlenje na poslovima (samo za zaposlene):	možete zaokružiti više odgovora									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">1. zaštita na radu</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">4. tjelesna zaštita</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">7. obrana</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2. zaštita od požara</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">5. tehnička zaštita</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">8. ostali poslovi zaštite</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">3. zaštita okoliša</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">6. civilna zaštita</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">9. ostali poslovi – bez zaštite</td> </tr> </table>	1. zaštita na radu	4. tjelesna zaštita	7. obrana	2. zaštita od požara	5. tehnička zaštita	8. ostali poslovi zaštite	3. zaštita okoliša	6. civilna zaštita	9. ostali poslovi – bez zaštite	
1. zaštita na radu	4. tjelesna zaštita	7. obrana									
2. zaštita od požara	5. tehnička zaštita	8. ostali poslovi zaštite									
3. zaštita okoliša	6. civilna zaštita	9. ostali poslovi – bez zaštite									

6.	Ukupni radni staž (samo za zaposlene):	zaokružite samo jedan odgovor						
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">1. do 2 godine</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">3. od 6 do 10 godina</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">5. od 21 do 30 godina</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2. od 3 do 5 godina</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4. od 11 do 20 godina</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">6. više od 30 godina</td> </tr> </table>	1. do 2 godine	3. od 6 do 10 godina	5. od 21 do 30 godina	2. od 3 do 5 godina	4. od 11 do 20 godina	6. više od 30 godina	
1. do 2 godine	3. od 6 do 10 godina	5. od 21 do 30 godina						
2. od 3 do 5 godina	4. od 11 do 20 godina	6. više od 30 godina						

II. Osnovni podaci o poduzeću (organizaciji) zaposlenja ispitanika (samo za zaposlene)

7.	Vrsta poduzeća (organizacije) prema broju radnika:	zaokružite samo jedan odgovor			
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">1. malo (do 50 radnika)</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">2. srednje veliko (od 51 do 250 radnika)</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">3. veliko (više od 250 radnika)</td> </tr> </table>	1. malo (do 50 radnika)	2. srednje veliko (od 51 do 250 radnika)	3. veliko (više od 250 radnika)	
1. malo (do 50 radnika)	2. srednje veliko (od 51 do 250 radnika)	3. veliko (više od 250 radnika)			

8.	Vrsta poduzeća (organizacije) prema vlasništvu:	zaokružite samo jedan odgovor						
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">1. privatno, domaće vlasništvo</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">3. privatno, domaće i strano vlasništvo</td> <td style="width: 33%; border: 1px solid black; padding: 2px;">5. mješovito, javno i privatno</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">2. privatno, strano vlasništvo</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">4. javno, državno poduzeće (ustanova)</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">6. ostalo</td> </tr> </table>	1. privatno, domaće vlasništvo	3. privatno, domaće i strano vlasništvo	5. mješovito, javno i privatno	2. privatno, strano vlasništvo	4. javno, državno poduzeće (ustanova)	6. ostalo	
1. privatno, domaće vlasništvo	3. privatno, domaće i strano vlasništvo	5. mješovito, javno i privatno						
2. privatno, strano vlasništvo	4. javno, državno poduzeće (ustanova)	6. ostalo						

9.	Sjedište poduzeća (organizacije) u županiji:	zaokružite samo jedan odgovor
-----------	---	-------------------------------

1. Grad Zagreb i Zagrebačka 2. Krapinsko-zagorska 3. Sisačko-moslavačka 4. Karlovačka 5. Varaždinska 6. Koprivničko-križevačka 7. Bjelovarsko-bilogorska 8. Primorsko-goranska 9. Ličko-senjska 10. Virovitičko-podravska	11. Požeško-slavonska 12. Brodsko-posavska 13. Zadarska 14. Osječko-baranjska 15. Šibensko-kninska 16. Vukovarsko-srijemska 17. Splitsko-dalmatinska 18. Istarska 19. Dubrovačko-neretvanska 20. Međimurska županija

10.	Glavna djelatnost poduzeća (organizacije) prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN 58/07):	zaokružite samo jedan odgovor
------------	--	-------------------------------

1. poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (A) 2. rudarstvo i vađenje (B) 3. prerađivačka industrija (C) 4. opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (D) 5. opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša (E) 6. građevinarstvo (F) 7. trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (G) 9. prijevoz i skladištenje (H) 10. djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I) 11. informacije i komunikacije (J) 12. financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (K) 13. poslovanje nekretninama (L)	14. stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (M) 15. administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (N) 16. javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (O) 17. obrazovanje (P) 18. djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (Q) 19. umjetnost, zabava i rekreacija (R) 20. ostale uslužne djelatnosti (S) 21. djelatnosti kućanstva kao poslodavca, djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe (T) 22. djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela (U)

III. Teorijska (opća) problematika menadžmenta integralne sigurnosti (za zaposlene i nezaposlene)

Svi ispitanici daju svoje ocjene postojećeg stanja i ocjene prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti na makro razini (državna, javna, opća razina).

Ocjena postojećeg stanja		zaokružite samo jedan odgovor - ocjenu				
Zaokruživanjem broja u rasponu od 1 do 5 (gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje) dajete svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.		- -	-	0	+	++
		u potpunosti se ne slažem	uglavnom se ne slažem	neutralno, ne znam	uglavnom se slažem	u potpunosti se slažem
11.	Postojeća zakonska regulativa sigurnosti u Hrvatskoj doprinosi integraciji sigurnosti.	1	2	3	4	5
12.	Međunarodne norme za sustave upravljanja doprinose integraciji menadžmenta sigurnosti.	1	2	3	4	5
13.	Poslovi sigurnosti u državnim institucijama (ministarstva, inspekcije, agencije, i sl.) organizirani su kao maksimalno integrirani i cjeloviti, bez preklapanja nadležnosti.	1	2	3	4	5
14.	Sustav edukacije u funkciji je menadžmenta integralne sigurnosti.	1	2	3	4	5
15.	Sigurnost je u javnosti prepoznata kao integralna sastavnica života i rada.	1	2	3	4	5
16.	Poduzeća i organizacije prepoznaju prednosti menadžmenta integralne sigurnosti.	1	2	3	4	5

Ocjena prijedloga za poboljšanje		zaokružite samo jedan odgovor - ocjenu				
Zaokruživanjem broja u rasponu od 1 do 5 (gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje) dajete svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.		- -	-	0	+	++
		u potpunosti se ne slažem	uglavnom se ne slažem	neutralno, ne znam	uglavnom se slažem	u potpunosti se slažem
17.	Potrebno je i moguće uskladiti i integrirati zakonsku regulativu sigurnosti u Hrvatskoj.	1	2	3	4	5
18.	Potrebno je i moguće postići bolju integraciju organizacije sigurnosti u državnim institucijama.	1	2	3	4	5
19.	Sustav edukacije potrebno je uskladiti s načelima menadžmenta integralne sigurnosti.	1	2	3	4	5
20.	Stručnjaci sigurnosti moraju sustavnije razvijati menadžment integralne sigurnosti na svim razinama.	1	2	3	4	5

IV. Praktična (poslovna) problematika menadžmenta integralne sigurnosti
(samo za zaposlene)

Samo zaposleni ispitanici daju svoje odgovore, ocjene postojećeg stanja i ocjene prijedloga za poboljšanje menadžmenta integralne sigurnosti na razini svojeg poduzeća (organizacije) – mikro razini.

21.	Broj zaposlenih stručnjaka sigurnosti:				zaokružite samo jedan odgovor
1. samo jedan	2. dva	3. 3 - 5	4. 6 - 10	5. više od 10	

22.	Broj organizacijskih jedinica u kojima su raspoređeni zaposleni stručnjaci sigurnosti:				zaokružite samo jedan odgovor
1. samo jedna	2. dvije	3. tri	4. četiri	5. pet i više	

23.	Razina menadžmenta na kojoj je vodeći stručnjak sigurnosti:			zaokružite samo jedan odgovor
1. prva razina (strategijska)	2. druga razina (srednja, taktička)	3. treća i niža razina (operativna)		

24.	Certificirani sustavi upravljanja po međunarodnim normama:			možete zaokružiti više odgovora
1. ISO 9001	4. ISO 22000	7. ostalo (navedite):		
2. ISO 14001	5. ISO/IEC 27001			
3. OHSAS 18001	6. SA 8000			

Ocjena postojećeg stanja		zaokružite samo jedan odgovor - ocjenu				
Zaokruživanjem broja u rasponu od 1 do 5 (gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje) dajete svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.		--	-	0	+	++
		u potpunosti se ne slažem	uglavnom se ne slažem	neutralno, ne znam	uglavnom se slažem	u potpunosti se slažem
25.	Stručnjaci sigurnosti maksimalno teže integraciji područja i poslova sigurnosti.	1	2	3	4	5
26.	Stručnjaci sigurnosti posjeduju najvišu razinu znanja iz područja sigurnosti i menadžmenta.	1	2	3	4	5
27.	Organizacija sigurnosti je optimalna, integrirana i ekonomična, bez preklapanja odgovornosti.	1	2	3	4	5
28.	Postignuta je visoka razina sigurnosti jer su štete minimalne, a ulaganja optimalna.	1	2	3	4	5
29.	Menadžment integralne sigurnosti je u potpunosti ostvaren, kroz sve poslovne procese i funkcije.	1	2	3	4	5
30.	Uprava je vrlo zadovoljna ukupnim rezultatima i stanjem sigurnosti te cijeni rad svih stručnjaka sigurnosti.	1	2	3	4	5

Ocjena prijedloga za poboljšanje		zaokružite samo jedan odgovor - ocjenu				
Zaokruživanjem broja u rasponu od 1 do 5 (gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje) dajete svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.		--	-	0	+	++
		u potpunosti se ne slažem	uglavnom se ne slažem	neutralno, ne znam	uglavnom se slažem	u potpunosti se slažem
31.	Potrebno je i moguće postići bolju organizaciju i integraciju područja i poslova sigurnosti.	1	2	3	4	5
32.	Potrebno je postići bolju integraciju sigurnosti u sve poslovne procese i funkcije.	1	2	3	4	5
33.	Potrebno je postići bolju integraciju poslovnog i informacijskog sustava sigurnosti.	1	2	3	4	5
34.	Potrebno je steći nova znanja i vještine iz područja menadžmenta i sigurnosti.	1	2	3	4	5
35.	Potrebno je uvesti nove i bolje načine i tehnike planiranja i kontrole ostvarenja ciljeva i analize rezultata i stanja sigurnosti, posebno s ekonomskog aspekta.	1	2	3	4	5